

Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Факультет фізичної культури
Кафедра фізичної реабілітації та медико-біологічних основ фізичного
виховання

Дипломна робота (проект)
магістра

з теми: «ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ ДІТЕЙ 10-16 РОКІВ З НЕУСКЛАДНЕНИМ
КОМПРЕСІЙНИМ ПЕРЕЛОМОМ ШИЙНОГО ВІДДІЛУ ХРЕБТА»

Виконав: студент 2 курсу,
групи FT1-M18z
спеціальності 227 Фізична терапія,
ерготерапія
Мурдугов Владислав Володимирович
Керівник: Молєв В. П., кандидат
медичних наук, доцент
Рецензент: Михальський А. В., кандидат
медичних наук, доцент

Кам'янець-Подільський – 2019 рік

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ.....	4
ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1 СТАН ПРОБЛЕМИ ФІЗИЧНОЇ ТЕРАПІЇ ДІТЕЙ З НЕУСКЛАДНЕНИМ КОМПРЕСІЙНИМ ПЕРЕЛОМОМ ШИЙНОГО ВІДДІЛУ ХРЕБТА	3 8
1.1 Статистичні дані та клінічна картина компресійних переломів хребта у дітей.....	8
1.2 Особливості неускладнених компресійних переломів хребта у дітей	11
1.3 Функціональний стан опорно-рухового апарату у дітей, постава і її порушення	14
РОЗДІЛ 2 МЕТОДИ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ	17
2.1 Методи дослідження.....	17
2.1.1 Теоретичні методи.....	17
2.1.2 Тестування силової витривалості м'язів тулуба	18
2.1.3 Соматоскопія постави	21
2.1.4 Тестування статичної рівноваги.....	22
2.1.5 Тест для оцінки якості виконання фізичних вправ	24
2.1.6 Методи математичної обробки отриманих даних.....	25
2.2 Організація дослідження.....	26
РОЗДІЛ 3 ПРОГРАМА ФІЗИЧНОЇ ТЕРАПІЇ ДІТЕЙ 10-16 РОКІВ З НЕУСКЛАДНЕНИМ КОМПРЕСІЙНИМ ПЕРЕЛОМОМ ШИЙНОГО ВІДДІЛУ ХРЕБТА ТА ЇЇ ЕФЕКТИВНІСТЬ.....	3 28
3.1 Методичні основи побудови програми фізичної терапії	28
3.2 Лікувальна гімнастика.....	32
3.3 Фізіотерапія	36
3.4 Лікувальний масаж	37
3.5 Ефективність програми фізично терапії.....	38

3.5.1 Вплив програми фізичної терапії на показники соматоскопії постави	38
3.5.2 Вплив програми фізичної терапії на показники силової витривалості м'язів тулуба	39
3.5.3 Вплив програми фізичної терапії на показники статичної рівноваги	42
3.5.4 Вплив програми фізичної терапії на показники якості виконання фізичних вправ	43
3.5.5 Оцінка ефективності поетапної програми фізичної реабілітації	44
ВИСНОВКИ	51
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	53

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ

ІФС –	індекс фізичного стану
КПХ –	компресійний перелом хребта
ЛГ –	лікувальна гімнастика
ЛФК –	лікувальна фізична культура
НКПХ –	неускладнений компресійний перелом хребта
ОРА –	опорно-руховий апарат
СВМЖ –	силова витривалість м'язів живота
СВМС –	силова витривалість м'язів (розгиначів) спини
СВМШ –	силова витривалість м'язів шиї
СВМЖ –	силова витривалість м'язів живота
ФТ –	фізична терапія

ВСТУП

Актуальність. Компресійні переломи хребта (КПХ) у дітей є серйозним і прогностично небезпечним пошкодженням опорно-рухового апарату [32, с. 45]. за останні десятиліття частота народження у дітей стабільних неускладнених компресійних переломів хребта зростає і становить від 5,1 до 7,3% серед усіх травм скелета [2, с. 37].

Статистичні дані компресійних переломів хребта вказують з одного боку, на поліпшення діагностики, з іншого - на зниження індексу здоров'я дітей (зменшення кількості не хворіли дітей за рік), ранніми змінами в кістково-м'язовій системі та захворюваннями опорно-рухового апарату (ювенільний остеопороз, дисплазія кісткової тканини), зниженням рухової активності і малоефективною профілактикою травматизму [15, с. 343].

Як показав аналіз літературних джерел, на сьогоднішній день переважна частина вітчизняних досліджень, присвячених розглянутій проблемі, приділяють особливу увагу розробкам комплексів лікувальної гімнастики. Незважаючи на це, відчувається брак робіт, в яких містився б комплексний аналіз даного питання, запропоновані програми, здатні поліпшити результати застосування засобів фізичної терапії дітей з НКПХ і передбачають перехід до оздоровчої фізичної культури.

Сформовані протиріччя між рівнем затребуваності фізичної терапії дітей з НКПХ і ступенем її науково методичної розробленості визначили проблему дослідження. вона полягає в необхідності розробки теоретико-методологічної програми фізичної терапії в процесі лікування дітей з неускладненими компресійними переломами хребта в умовах стаціонару-поліклініки.

Мета дослідження – підвищити ефективність фізичної терапії дітей з неускладненими компресійними переломами хребта на стаціонарному та поліклінічному етапах.

Завдання дослідження:

1. Виявити особливості функціонального стану опорно рухового апарату у дітей у віці 10-16 років з неускладненими компресійними переломами хребта.
2. Розробити і впровадити програму фізичної терапії дітей з неускладненими компресійними переломами хребта.
3. Експериментально підтвердити ефективність розробленої програми фізичної терапії дітей з неускладненими компресійними переломами хребта.

Об'єкт дослідження – процес фізичної терапії дітей при компресійних переломах хребта у дітей.

Предмет дослідження: структура та зміст програми фізичної терапії дітей 10–16 років при компресійних переломах хребта у дітей.

Методи дослідження. З метою отримання об'єктивних даних при вирішенні поставлених завдань використовувались такі методи дослідження: теоретичні, клінічні, інструментальні, методи математичної обробки отриманих даних.

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що програма фізичної терапії, сприяє відновленню функцій хребта, позитивно впливає на показники м'язових функцій та покращення якості життя в цілому. Запропонована програма може бути використана у системі терапії дітей в умовах стаціонару та поліклініки. Основні положення роботи представлені у вигляді методичних рекомендацій для фахівців з фізичної терапії.

Апробація результатів дослідження. Результати проведених досліджень викладенні у доповіді на звітній науковій конференції студентів та магістрантів за підсумками науково-дослідної роботи у 2018 році (Кам'янець-Подільський, 24-25 квітня, 2019), та засіданнях кафедри фізичної реабілітації та медико біологічних основ фізичного виховання, Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (2018-2019).

Публікації. Результати проведених досліджень викладенні в 1 науковій праці.

Структура та обсяг дипломної роботи магістра. Роботу викладено на 56 сторінках, з яких 52 основного тексту, що містить 12 таблиць. Дипломний проект складається з переліку умовних позначень, вступу, трьох розділів, висновків, списку 43 використаних літературних джерел.

ВИСНОВКИ

1. Особливості функціонального стану опорно-рухового апарату у дітей у віці 10-16 років з неускладненими компресійними переломами шийного відділу хребта характеризуються клінічними симптомами перелому, порушеннями постави, зниженим показником силової витривалост м'язів тулуба і зміною регуляції статичної рівноваги.
2. В даний час при компресійних переломах хребта в реабілітації дітей домінує методика лікувальної гімнастики для якої характерне тривале перебування на кожному періоді реабілітації в стаціонарі без урахування віку і особливостей функціонального стану опорно-рухового апарату.
3. Аналіз літературних джерел і власний практичний досвід дозволив встановити, що основними способами підвищення ефективності існуючої фізичної реабілітації є: комплексне застосування засобів фізичної культури, розширення способів тестування функціонального стану опорно-рухового апарату, модернізація комплексів лікувальної та оздоровчої гімнастики, відповідно до індивідуальних особливостей фізичного розвитку дітей.
4. На цій основі була розроблена поетапна програма фізичної реабілітації, що складається з трьох послідовних періодів, що включає заняття лікувальною гімнастикою, масаж і фізіотерапію з застосуванням комплексів фізичних вправ спрямованих на тренування просторової стійкості, силової витривалості м'язів тулуба, статичної рівноваги і формування навички правильного положення постави у дітей.
5. У педагогічному дослідженні визначені параметри статичної рівноваги, їх вплив на функціональний стан опорно-рухового. Отримані і підтверджені КОБС результати свідчать про достовірну значимість ($p < 0,05$), раціональної просторової регуляції у досліджуваних дітей, після проведеного курсу

фізичної реабілітації і через 2-2,5 місяця в середньому на 18%. Розроблено шкали ранжирування вибраних показників, що характеризують стан опорно-рухового апарату і результат фізичної реабілітації.

6. Проведене наукове дослідження представило достовірне поліпшення ($p < 0,05$) функціонального стану опорно-рухового апарату за досліджуваними показниками в середньому на 16%, що доводить доцільність і ефективність застосування даної програми для дітей у віці 10-16 років з неускладненими компресійними переломами шийного відділу хребта в стаціонарних і поліклінічних умовах.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Адаптивное физическое воспитание и спорт / Под ред. Д. П. Винник; пер. с англ. И. Андреева, К.: Олимпийская литература, 2010. 608с.
2. Базилевская З. В. Структура летальности при повреждениях позвоночника и спинного мозга. Журн. вопр. нейрохирургии. 2010. Вып.6. С. 37-41.
3. Белая Н. А. Лечебный массаж / М.: Советский спорт, 2000. 272 с.
4. Белоусова В.А. Роль лечебной физической культуры и методов реабилитации при заболеваниях опорно-двигательного аппарата. Измирительная и вычислительная техника в технологических процессах. 2012. № 3. С. 102–105.
5. Бісмак О. Особливості організації діяльності реабілітаційних закладів в Україні. Освітологічний дискус. 2015. № 4(12).
6. Бісмак О.В. Основи фізичної реабілітації: навч. посіб. Харків: Вид-во Бровін О.В., 2010. 120 с.
7. Боголюбов В. М. Общая физиотерапия. М. : Медицина, 2003. 431 с.
8. Васичкин В. И. Руководство по самомассажу. СПб.: Гиппократ, 2006. 148 с.
9. Всеукраїнське об'єднання осіб з інвалідністю «Група активної реабілітації» [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://gar.org.ua>.
10. Герцик А. Створення програм фізичної реабілітації при порушенні діяльності опорно-рухового апарату. Слобожанський науково-спортивний вісник. 2016. № 6 (56). С. 37–45
11. Голяченко О. М. . Соціальна медицина, організація та економіка охорони здоров'я. // Джура. -К.: 1997. 328с .

12. Губенко В.П. Мануальная терапия в вертебрологии. К.: Здоров'я, 2003. 192 с.
13. Денисова Л. В. Измерения и методы математической статистики в физическом воспитании и спорте: Учебное пособие для вузов К.: Олимп. л-ра, 2008. 127 с.
14. Дубровский В. И. Спортивный массаж. М.: Шаг, 1994. 424 с.
15. Дубровский В.И. Лечебная физическая культура (кинезотерапия): [Учеб. для студ. высш. учеб. заведений]. М.: ВЛАДОС, 2002. 512 с.
16. Дубровский В.И. Лечебная фізкультура и врачебный контроль. М.: ООО «Медицинское информационное агентство», 2006.-598с.
17. Евсеев С. П. Адаптивная физическая культура. М.: Советский спорт, 2000. 239с.
18. Епифанов В. А. Лечебная физическая культура: справочник. М.: Медицина, 2001. 592 с.
19. Жеббури К. Комплексная физическая реабилитация детей при компрессионных переломах позвоночника, находящихся на функциональном методе лечения. Харьков, 2006. С. 106.
20. Ильницкий А.И. Организация этапной медицинской реабилитации больных терапевтического профиля. Минск: Беларуская наука. 2003.315 с.
21. Кабычкин А. Е. Современные методы лечения заболеваний опорно-двигательного аппарата в амбулаторной практике. Доктор. Ру. 2012. № 10. С.43–45.
22. Когут І. О. Соціально-гуманістичні засади розвитку адаптивної фізичної культури в Україні [Текст] : монографія. Львів: СПОЛОМ, 2015. 284 с.
23. Криштопа Б. Органи управління та керівництво охороною здоров'я в період української державності. Агапіт 2000. № 12. С.53–55.

24. Крук Б. Особливості процесу фізичної реабілітації осіб з хребетно-спинномозковою травмою шийного відділу хребта. Бюлетень Української Асоціації фахівців фізичної реабілітації. 2011. № 5. С.38–39.
25. Кузнецов В.Ф. Вертеброневрология (клиника, диагностика, лечение заболеваний позвоночника) Минск: Книжный Дом, 2004. 640 с.
26. Марченко О. К. Основы физической реабилитации: учеб. для студентов вузов. – К.: Олимп. лит., 2012. 528 с.
27. Медицинская реабилитация: [Учебник для студентов и врачей]/ Под общ. ред. В.Н.Сокрута, Н.И.Яблучанского.-Славянск:"Ваш имидж", 2015. 620 с.
28. Медицинская реабилитация: учебник / ред. Сокрут В. Н., Яблучанский Н. И. Славянск: Ваш имидж, 2015. 576 с.
29. Медицинская реабилитация: Руководство для врачей / Под ред. В.А.Епифанова.- М.:МЕД-пресс-информ, 2005.- 328 с.
30. Метальников А. И. Реабилитация детей с компрессионными переломами тел позвонков на фоне остеопенического синдрома: автореф. дис. ... канд. мед. наук : 14.00.27 / А. И. Метальников. М., 2008. 26с.
31. Милукова И.В. Лечебная и профилактическая гимнастика. Практическая энциклопедия. М.:Эксмо, 2004.- 496 с.
32. Михалюк Є.Л. Фізична реабілітація при захворюваннях хребта. Навчальний посібник. ЗДМУ, 2016. 90 с.
33. Мухін В.М. Фізична реабілітація:[навчальний посібник] К.: Олімпійська література. 2012. 559 с.
34. Основы фізичної реабілітації [навчальний посібник]- Кіровоград: РВВКДПІ ім. В. Винниченка, 2004. 238 с.

- 35.Перевозчикова Е.В. Физическая реабилитация при нарушениях опорно-двигательного аппарата в условиях реабилитационного центра. Научный поиск. 2013. № 2. С. 25–27.
- 36.Попов С. Н. Физическая реабилитация. Ростов н/Д: Феникс, 2005. 608 с.
- 37.Толмачев Р. А. Адаптивная физическая культура и реабилитация слепых и слабовидящих. М.: Советский спорт, 2004. 105 с.
- 38.Федяй І. Підвищення ефективності організації процесу реабілітації хворих з ускладненою травмою хребта. Фізична реабілітація та рекреаційно-оздоровчі технології. 2016. № 3. С. 227-232.
- 39.Физическая реабилитация инвалидов с поражением опорно-двигательной системы: уч. пос. / ред. Евсеева С. П., Курдыбайло С. Ф. Москва: Советский спорт, 2010. 486 с.
- 40.Cifu D. X. Braddom's Physical Medicine and Rehabilitation. 5th ed. Amsterdam: Elsevier, 2015. 1232 p.
- 41.Dreeben-Irimia O. Introduction To Physical Therapy For Physical Therapist Assistants. London, 2011. 276 p.
- 42.Erickson Mia L. Physical Therapy Documentation: From Examination to Outcome N.-Y., 2008. 190 p.
- 43.Kisner C. Therapeutic Exercise. Foundations and Techniques. /Philadelphia, 2007. – 205 p.